

Karl Marx

PORVARISTO JA VASTAVALLANKUMOUS

TOINEN KIRJOITUS

Köln, 11. joulukuuta. Kun maaliskuun vedenpaisumus — pienoisvedenpaisumus — meni ohi, se ei jättänyt Berliinin kamaralle mitään jättiläisiä, vallankumouksellisia kolosseja, vaan vanhantyyppisiä olentoja, tana-koita porvarihahmoja — yhdistettyjen maapäivien⁹⁸ liberaaleja, Preussin tietoisien porvariston edustajia. Ne maakunnat, joissa porvaristo oli kehittyneintä, *Reinin maakunta* ja *Sleesia*, antoivat päähenkilöstön uusiin ministeristöihin. Niitä seurasi kokonainen liuta reiniläisiä lakimiehiä. Sitä mukaa kuin feodaalit työnsivät porvaristoa taka-alalle, Reinin maakunta ja Sleesia tekivät ministeristöissä tilaa vanhapreussilaisille maakunnille. Vain Elberfeldin tory on vielä yhdistämässä Brandenburgin ministeristöä Reinin maakuntaan. *Hansemann* ja *von der Heydt!* Näissä kahdessa nimessä on Preussin porvariston mielestä vuoden 1848 maaliskuun ja joulukuun koko ero!

Preussin porvaristo oli nostettu valtiiovallan huipulle, muttei *kruunun kanssa tehtyjen rauhallisten kauppojen* tietä, niin kuin se oli toivonut, vaan *vallankumouksen* seurauksena. Koska *kansanliike* oli raivannut sille tietä, sen ei pitänyt puolustaa omia etujaan, vaan *kansan etuja* kruunua vastaan, ts. *itseään* vastaan. Kruunu oli sen silmissä vain jumalallinen verho, jonka taakse sen omien maallisten etujen tuli kätkeytyä. Sen omien etujen ja näitä etuja vastaavien poliittisten muotojen koskemattomuuden tuli kuulua perustuslain kielelle käännettyinä: *kruunun koskemattomuus*. Siitä johtuivat Saksan ja varsinkin Preussin porvariston haaveilut *perustuslailisesta monarkiasta*. Vaikka siis helmikuun vallankumous

Saksassa ilmenneine jälkiseurauksineen oli tervetullut Preussin porvaristolle, koska se antoi sen käsiin valtiolaivan peräsimen, niin se oli samalla sekoittanut porvariston laskelmat, sillä tämän herruus sidottiin sellaisiin ehtoihin, joita se ei halunnut eikä voinut täyttää.

Porvaristo ei pannut tikkua ristiin. Se salli kansan taistella puolestaan. Porvaristolle siirtynyt valta ei siis ollut vastustajansa voittaneen sotapäällikön valtaa, vaan sellaisen turvallisuusvaliokunnan valtaa, jolle voittoisa kansa uskoi omien etujensa valvomisen.

Camphausen vielä tunsi tämän tilanteen koko epämu-kavuuden, ja hänen ministeristönsä koko heikkous joh-tuu tuosta tunteesta ja niistä seikoista, jotka olivat sen aiheuttaneet. Eräänlainen häpeänpuna värittää sen vuoksi hänen hallituksensa hävyttömimpiä tekoja. Peit-telemätön *hävyttömyys* ja *julkeus* olivat *Hansemannin* erioikeutena. Punertava *sävy* on ainoana erona näiden kahden maalarin välillä.

Preussin maaliskuun vallankumousta ei saa sekoittaa *Englannin* vuoden 1648 vallankumoukseen eikä *Ranskan* vuoden 1789 vallankumoukseen.

Vuonna 1648 porvaristo oli liittoutunut uuden aate-liston kanssa monarkiaa, feodaalista aatelistoa ja hallit-sevaa kirkkoa vastaan.

Vuonna 1789 porvaristo oli liittoutunut kansan kans-a monarkiaa, aatelistoa ja hallitsevaa kirkkoa vastaan.

Vuoden 1789 vallankumouksella oli esikuvanaan (ainakin Euroopassa) vain vuoden 1648 vallankumous ja vuoden 1648 vallankumouksella vain alankomaalaisten kapina Espanjaa vastaan⁹⁹. Kumpikin vallankumous oli esikuvastaan sata vuotta edellä paitsi ajan myös sisältönsäkin puolesta.

Kummassakin vallankumouksessa porvaristo oli se luokka, joka oli todella liikkeen johdossa. *Proletariaatilla* ja *porvaristoon kuulumattomilla kaupunkilaisilla väes-tökerroksilla* ei vielä ollut mitään porvaristosta erillään olevia etuja tai ne eivät vielä muodostaneet mitään it-senäisesti kehittyneitä luokkia tai luokan osia. Sen vuok-si siellä, missä ne esiintyivät porvaristoa vastaan, esi-merkiksi vuosina 1793 ja 1794 Ranskassa, ne taistelivat vain porvariston etujen toteuttamisesta, joskaan eivät

porvariston tavalla. Koko ranskalainen terrorismi ei ollut muuta kuin plebeijien tapa tehdä selvää porvariston vihollisista, itsevaltiudesta, feodalismista ja poroporvarillisuudesta.

Vuosien 1648 ja 1789 vallankumoukset eivät olleet Englannin eivätkä Ranskan vallankumouksia; ne olivat mittavuudeltaan koko Euroopan vallankumouksia. Ne eivät olleet yhteiskunnan tietyn luokan voitto vanhasta poliittisesta järjestelmästä; ne julistivat uuden eurooppalaisen yhteiskunnan poliittista järjestystä. Porvaristo voitti niissä, mutta porvariston voitto merkitsi silloin uuden yhteiskuntajärjestelmän voittoa, porvarillisen omistuksen voittoa feodaalisesta, kansallisen (Nationalität) voittoa provinsialismista, kilpataistelun voittoa ammattikuntajärjestelmästä, jako-oikeuden voittoa majoraatista, maanomistajan herruuden voittoa omistajan alistetusta asemasta maahan nähden, valistuksen voittoa taikauskosta, perheen voittoa suvun nimestä, yritteliäisyyden voittoa herooisesta laiskuudesta, porvarillisen oikeuden voittoa keskiaikaisista erioikeuksista. Vuoden 1648 vallankumous oli 17. vuosisadan voitto 16. vuosisadasta ja vuoden 1789 vallankumous oli 18. vuosisadan voitto 17. vuosisadasta. Nämä vallankumoukset ilmensivät enemmän koko senaikaisen maailman tarpeita kuin niiden tapahtumapaikkana olleiden maailmanosien, so. Englannin ja Ranskan, tarpeita.

Preussin maaliskuun vallankumouksessa ei ollut mitään sellaista.

Helmikuun vallankumous hävitti perustuslaillisen monarkian todellisuudessa ja porvariston vallan aatteellisesti. Preussin maaliskuun vallankumouksen piti pystyttää perustuslaillinen monarkia aatteellisesti ja porvariston valta todellisuudessa. Siitä ei lähimainkaan olisi voinut tulla Euroopan vallankumousta, se oli vain Euroopan vallankumouksen surkea jälkimaininki takapajuudessa maassa. Sen sijaan että olisi mennyt ajastaan edelle, se jäi siitä jälkeen enemmän kuin puoli vuosisataa. Se oli alusta pitäen jälki-ilmiö, mutta onhan tunnettua, että älkitaudit ovat vaikeammin parannettavissa ja samalla turmelevat elimistöä enemmän kuin alkuperäinen tauti. Kysymyksessä ei ollut uuden yhteiskunnan luominen,

vaan Pariisissa kuolleen yhteiskunnan uudestisyntyminen Berliinissä. Preussin maaliskuun vallankumous ei ollut edes *kansallinen, saksalainen*, se oli alusta pitäen *maakunnallis-preussilainen*. Wienin, Kasselin, Münchenin ja kaikenlaisia muita maakunnallisia kapinoita tapahtui sen ohella kiistäen siltä etusijaa.

Kun vuosien 1648 ja 1789 vallankumoukset olivat loputtoman itsetietoisia ollessaan luomistyön kruununa, niin Berliinin vuoden 1848 vallankumous mahtaili sillä, että se oli anakronismi. Sen kajo muistutti kaukaisten tähtien valoa, joka saavuttaa meidät, maapallon asukkaat, vasta sitten, kun tuota valoa säteillyt taivaankappale on ollut jo 100 000 vuotta sammuksissa. Euroopalle Preussin maaliskuun vallankumous oli sellainen tähti pienoiskoossa, niin kuin se oli kaikessa pienoiskokoa. Sen valo oli jo kauan sitten lahonneen yhteiskunnan kajoa.

Saksan porvaristo oli kehittynyt niin vitkallisesti, arasti ja hitaasti, että sinä ajankohtana, jolloin se asetui uhkaavana feodalismia ja absolutismia vastaan, se huomasiikin uhkaavansa proletariaattia ja kaikkia niitä kaupunkilaisväestön kerroksia, joiden edut ja aatteet olivat läheisiä proletariaatille. Se näki itseään kohtaan vihamielisen luokan *takanaan* ja vihamielisen Euroopan *edessään*. Toisin kuin vuoden 1789 Ranskan porvaristo, Preussin porvaristo ei ollut se luokka, joka olisi esiintynyt *koko* nykyaikaisen yhteiskunnan nimissä vanhan yhteiskunnan edustajia, monarkiaa ja aatelistoa vastaan. Se oli alennut eräänlaiseksi *säädyksi*, joka oli eristynyt sekä kruunusta että kansasta, se oli oppositiossa kumpainkin vastaan ja epäröivällä kannalla kummankin vastustajansa suhteen, koska se näki aina jommankumman edessään tai takanaan. Se oli alusta pitäen taipuvainen kavaltaamaan kansan ja tekemään kompromissin vanhan yhteiskunnan kruunattujen edustajien kanssa, sillä se itsekin jo kuului vanhaan yhteiskuntaan. Se ei edustanut vanhaa yhteiskuntaa vastaan suuntautuvia uuden yhteiskunnan etuja, vaan uudistettuja etuja vanhentuneen yhteiskunnan sisällä. Se ei ollut vallankumouksen peräsimessä siksi, että kansa olisi ollut sen puolella, vaan siksi, että kansa työnsi sitä edellään. Se ei ollut kärjessä siksi, että olisi edustanut uuden yhteiskunnallisen ai-

kakauden aloitteellisuutta, vaan ainoastaan siksi, että se ilmaisi vanhan yhteiskunnallisen aikakauden tyytyväisyyttä. Se oli vanhan valtion kerrostuma, joka ei itse suorittanut läpimurtoa, vaan jonka maanjäristys kimposi uuden valtion pinnalle. Se ei luottanut itseensä eikä kansaan, nurisi huippukerroksia vastaan ja pelkäsi alimpia kerroksia, suhtautui itsekkäästi kumpaankin ja oli tietoinen itsekkyydestään, oli vallankumouksellinen vanhoillisten suhteen ja vanhoillinen vallankumouksellisten suhteen. Se ei luottanut omiin tunnuksiinsa, aatteet se korvasi fraaseilla, se pelkäsi maailman hirmumyrskyä ja käytti sitä hyväkseen. Se oli kaikin puolin tarmoton, kaikin puolin pelkkää plagiaattia, halpamainen, koska siinä ei ollut mitään originellia, se oli originelli halpamaisuudessaan, se tinki oman tahtonsa kanssa, siltä puuttui aloitteellisuutta, puuttui uskoa itseensä ja uskoa kansaan, puuttui maailmanhistoriallista kutsumusta, se oli kuin kirottu vanhus, joka huomasi olevansa tuomittu turmelemaan elämää uhkuvan kansan ensimmäisiä nuoruudeninnostuksen purkauksia omien heikon vanhuksen etujensa mukaisesti — silmätön, korvaton, hampaa-ton, pelkkä raunio — sellaisena oli *Preussin porvaristo* Preussin valtion peräsimestä maaliskuun vallankumouksen jälkeen.

Kirjoitettu 11. joulukuuta
1848

Valitut teokset kolmessa osassa,
1. osa, s. 121—124

Julkaistu »Neue Rheinische
Zeitung» lehden 169. n:o:ssa 15.
joulukuuta 1848